

Η νομοθετική συναίνεση στην Βουλή στον πρώτο χρόνο μετά τις εκλογές, Ιούλιος 2023 – Ιούλιος 2024:

Σημαντική μείωση της νομοθετικής συναίνεσης από ΠΑΣΟΚ και Ελληνική Λύση στα κυβερνητικά νομοσχέδια σε σχέση με την περίοδο 2019-2023, ακολουθούν ΣΥΡΙΖΑ και ΚΚΕ.

Βασικά συμπεράσματα:

- Κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της νέας Βουλής, το διάστημα Ιούλιος 2023 – Ιούλιος 2024, η νομοθετική συναίνεση της αντιπολίτευσης στα νομοσχέδια που έφερε προς ψήφιση η κυβερνητική πλειοψηφία στο Κοινοβούλιο είχε ως εξής:
  - **ΣΥΡΙΖΑ: 16,4%.**
  - **ΠΑΣΟΚ: 32,8%.**
  - **ΚΚΕ: 0%.**
  - **ΕΛ: 3%.**
  - **Σπαρτιάτες: 14,9%.**
  - **Νέα Αριστερά: 6,5%.**
  - **Νίκη: 9%.**
  - **Πλεύση Ελευθερίας: 7,5%.**
- Σε σύγκριση με την προηγούμενη κυβερνητική θητεία (Ιούλιος 2019 – Απρίλιος 2023) και τα τέσσερα κόμματα που εκπροσωπήθηκαν στη Βουλή και στις δύο αυτές περιόδους έχουν μειώσει την νομοθετική τους συναίνεση. Πιο συγκεκριμένα:
  - **Το ΠΑΣΟΚ μείωσε την νομοθετική του συναίνεση κατά 16,6 ποσοστιαίες μονάδες,** από 49,4% την περίοδο 2019-2023 σε 32,8% την περίοδο 2023-2024.
  - **Η Ελληνική Λύση μείωσε την νομοθετική της συναίνεση κατά 11,1 ποσοστιαίες μονάδες,** από 14,1% την περίοδο 2019-2023 σε 3% την περίοδο 2023-2024.
  - **Ο ΣΥΡΙΖΑ μείωσε την νομοθετική του συναίνεση κατά 3,7 ποσοστιαίες μονάδες,** από 20,1% την περίοδο 2019-2023 σε 16,4% την περίοδο 2023-2024.
  - **Το ΚΚΕ μείωσε την νομοθετική του συναίνεση κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες,** από 0,4% την περίοδο 2019-2023 σε 0% την περίοδο 2023-2024.
- Η μέση νομοθετική συναίνεση των κομμάτων της αντιπολίτευσης διαμορφώθηκε στο 14,6%, το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό της περιόδου 2004-2023.** Η χαμηλή αυτή νομοθετική συναίνεση μπορεί να ερμηνευθεί ως αύξηση της πόλωσης μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης ως προς το νομοθετικό έργο.

i Επικεφαλής Ερευνών ΚΕΦΙΜ

ii Ερευνητής ΚΕΦΙΜ

Εισαγωγή:

Οι εκλογές της 25ης Ιουνίου 2023 είχαν ως αποτέλεσμα την είσοδο οκτώ κομμάτων στη νέα Βουλή, με το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας να κατέχει αυτοδύναμη κυβερνητική πλειοψηφία και επτά κόμματα να αποτελούν την αντιπολίτευση. Ωστόσο, μετά τη διάσπαση του ΣΥΡΙΖΑ και τη δημιουργία της Νέας Αριστεράς, ο αριθμός των κομμάτων της αντιπολίτευσης αυξήθηκε σε οκτώ.

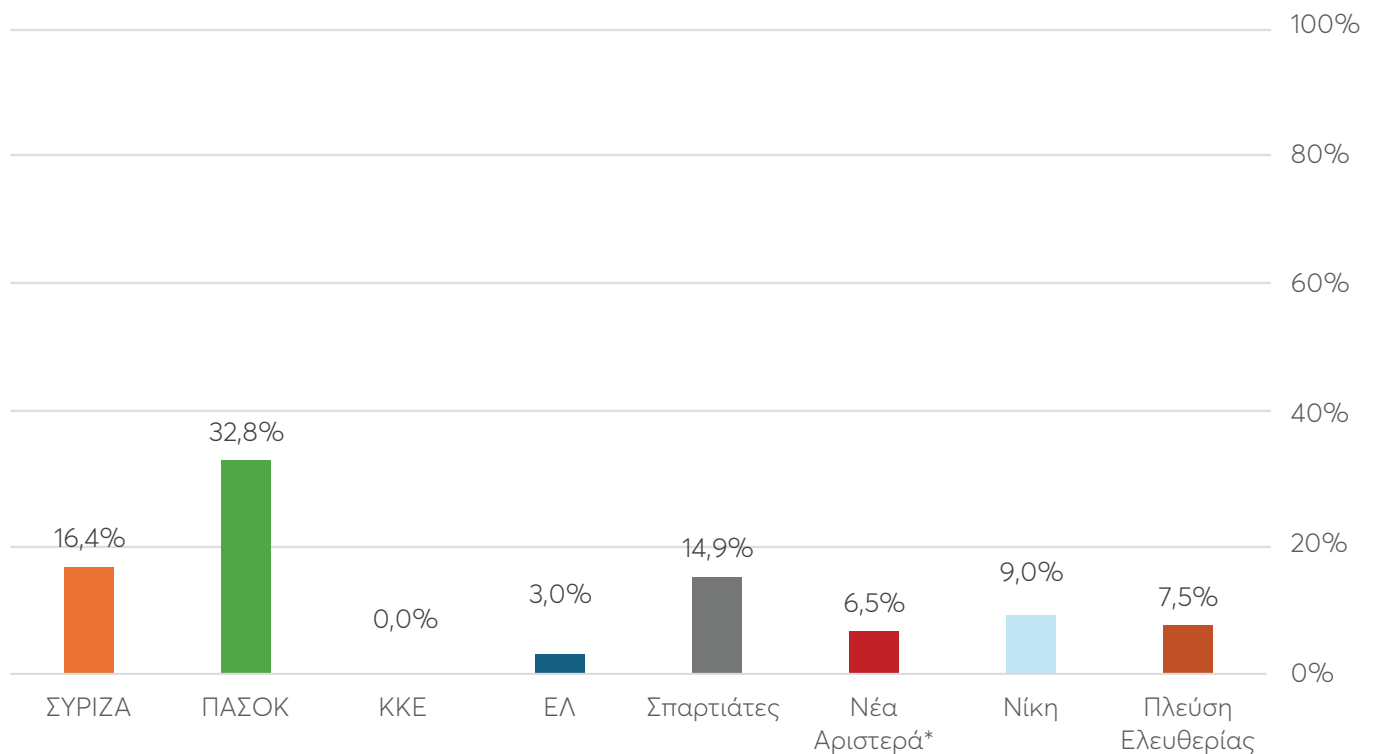
Η παρούσα μελέτη αναλύει τη νομοθετική συναίνεση των κομμάτων της αντιπολίτευσης στα νομοσχέδια που εισήχθησαν και υπερψηφίστηκαν από την κυβερνητική πλειοψηφία. Εξετάζεται τόσο η σύγκλιση του πολιτικού προγράμματος κάθε κόμματος της αντιπολίτευσης με αυτό της κυβέρνησης, όσο και η γενική

πόλωση μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης¹. Η ανάλυση επικεντρώνεται στους «τυπικούς νόμους» και όχι στις διεθνείς συμβάσεις, οι οποίες ακολουθούν διαφορετική διαδικασία ψήφισης και παραδοσιακά απολαμβάνουν πολύ μεγαλύτερης νομοθετικής συναίνεσης από όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης.

Η νομοθετική συναίνεση στην Βουλή στον πρώτο χρόνο μετά τις εκλογές, Ιούλιος 2023 – Ιούλιος 2024:

Στο Γράφημα 1 παρουσιάζεται η νομοθετική συναίνεση της αντιπολίτευσης στα 67 Νομοσχέδια που εισήγαγε και υπερψήφισε η κυβερνητική πλειοψηφία κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της νέας Βουλής, το διάστημα Ιούλιος 2023 – Ιούλιος 2024:

Γράφημα 1. Νομοθετική Συναίνεση των κομμάτων της αντιπολίτευσης επί κυβέρνησης ΝΔ (Κυρ. Μητσοτάκη), Ιούλιος 2023 - Ιούλιος 2024

N = 67 Νομοσχέδια

*46 Νομοσχέδια

Πηγή: Σαραβάκος, Κ., Βαλλιάνος, Ι. (2024). *Δεδομένα Δείκτη Νομοθετικής Συναίνεσης* (Έκδοση: Σεπτέμβριος 2024, Περίοδος: Μάιος 2004 – Ιούλιος 2024). Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών - Μάρκος Δραγούμης.

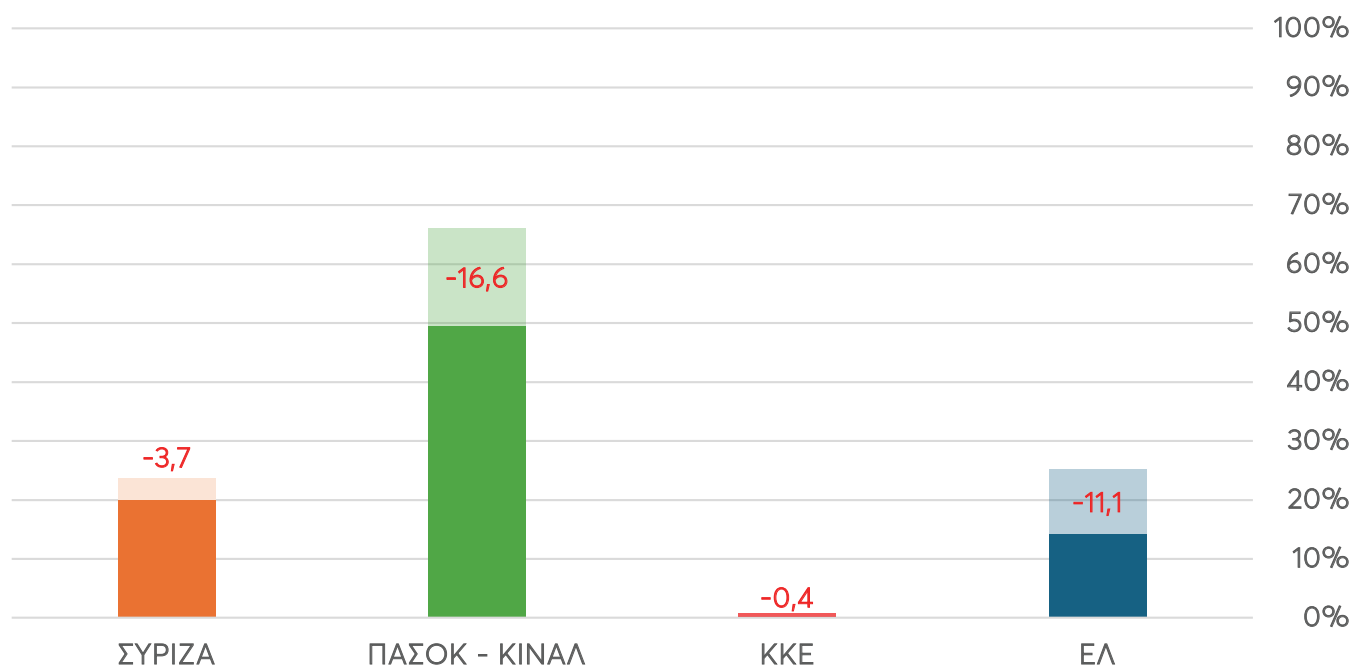
1 Βλ. σχετικά και ενδεικτικά: Tuttnauer, O. (2018). If you can beat them, confront them: Party-level analysis of opposition behavior in European national parliaments. *European Union Politics*, 19(2), 278-298. <https://doi.org/10.1177/1465116517752870> και Tuttnauer, O., & Wegmann, S. (2022). Voting for Votes: Opposition Parties' Legislative Activity and Electoral Outcomes. *American Political Science Review*, 116(4), 1357-1374. doi:10.1017/S0003055422000338..

Η νομοθετική συναίνεση 2023 – 2024 σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο:

Όπως καταδεικνύει το Γράφημα 2, σε σύγκριση

με την προηγούμενη Κοινοβουλευτική περίοδο (Ιούλιος 2019 – Απρίλιος 2023), παρατηρείται ότι στην τρέχουσα Βουλή (Ιούλιος 2023-Ιούλιος 2024) και τα τέσσερα κόμματα που εκπροσωπήθηκαν κοινοβουλευτικά και στις δύο αυτές περιόδους έχουν μειώσει τη νομοθετική τους συναίνεση.

Γράφημα 2. Διαφορά Νομοθετικής Συναίνεσης από τα κόμματα της αντιπολίτευσης μεταξύ κυβερνήσεων Ιούλιος 2019 – Απρίλιος 2023 και Ιούλιος 2023 - Ιούλιος 2024.

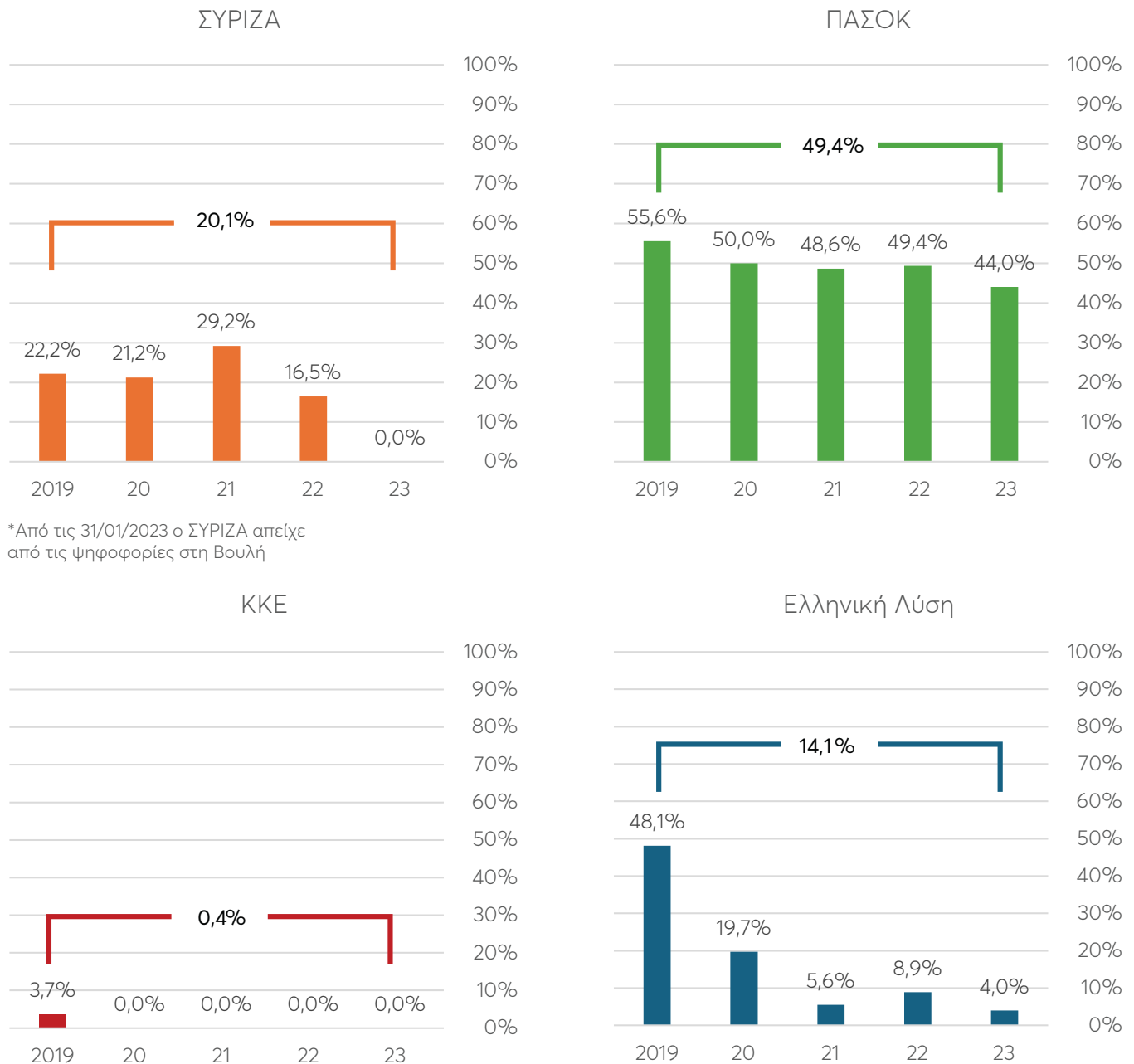
Με κόκκινο η μείωση της Νομοθετικής Συναίνεσης σε ποσοστιαίες μονάδες ανάμεσα στις δύο περιόδους

Πηγή: Σαραβάκος, Κ., Βαλλιάνος, Ι. (2024). *Δεδομένα Δείκτη Νομοθετικής Συναίνεσης* (Έκδοση: Σεπτέμβριος 2024, Περίοδος: Μάιος 2004 – Ιούλιος 2024). Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών - Μάρκος Δραγούμης.

Ωστόσο, η μείωση της νομοθετικής συναίνεσης δεν ξεκίνησε με την επανεκλογή των κομμάτων στη Βουλή μετά τις εκλογές της 25ης Ιουνίου 2023, αλλά πολύ νωρίτερα. Όπως φαίνεται στο Γράφημα 3, όλα τα κόμματα παρουσίασαν μία συνεχή μείωση στη νομοθετική συναίνεση κατά την προηγούμενη Κοι-

νοβουλευτική θητεία (2019-2023), η οποία ξεκίνησε σχετικά υψηλά το 2019. Την περίοδο 2020-2023, η Ελληνική Λύση μείωσε ραγδαία τη νομοθετική της συναίνεση, ενώ ακολούθησαν το ΠΑΣΟΚ και ο ΣΥΡΙΖΑ. Το ΚΚΕ, από την άλλη, καταγράφει μηδενικά ποσοστά ήδη από το 2020.

Γράφημα 3. Νομοθετική Συναίνεση από τα κόμματα της αντιπολίτευσης ανά έτος, 2019-2023

Η αγκύλη παρουσιάζει τη νομοθετική συναίνεση στο σύνολο της περιόδου

Πηγή: Σαραβάκος, Κ., Βαλλιάνος, Ι. (2024). Δεδομένα Δείκτη Νομοθετικής Συναίνεσης (Έκδοση: Σεπτέμβριος 2024, Περίοδος: Μάιος 2004 – Ιούλιος 2024). Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών - Μάρκος Δραγούμης.

Η μείωση της νομοθετικής συναίνεσης από την αντιπολίτευση στην σημερινή Βουλή καταγράφεται και στη μέση νομοθετική συναίνεση των κομμάτων της αντιπολίτευσης,¹ η οποία αντανακλά την γενικότερη πόλωση μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολί-

τευσης. Η μέση νομοθετική συναίνεση των κομμάτων της αντιπολίτευσης τη περίοδο Ιούλιος 2023 – Ιούλιος 2024 διαμορφώθηκε στο 14,6%, το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό της περιόδου 2004-2024 (Γράφημα 3). Η χαμηλή αυτή νομοθετική συναίνε-

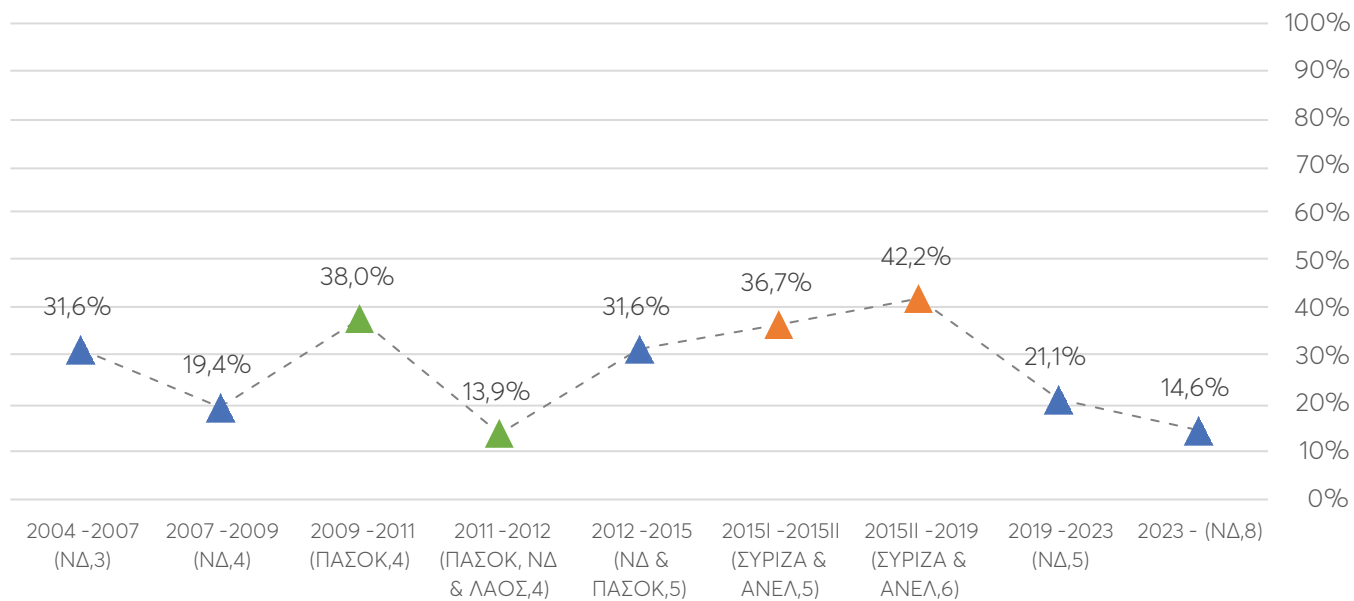
1 Σχετικά με την υπολογισμό της μέσης νομοθετικής συναίνεσης (σταθμισμένης βάσει των εδρών) βλ. Σαραβάκος, Κ. (2024). [Δείκτης Νομοθετικής Συναίνεσης Ο βαθμός προγραμματικής σύγκλισης κυβέρνησης και αντιπολίτευσης Ιούλιος – Δεκέμβριος 2023](#). Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών - Μάρκος Δραγούμης.

ση μπορεί να ερμηνευθεί ως αύξηση της πόλωσης μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης ως προς το νομοθετικό έργο, σε σχέση με την προηγούμενη Κοι-

νοβουλευτική περίοδο (2019-2023), όταν η αντίστοιχη μέση νομοθετική συναίνεση βρισκόταν στο 21,1%.

Γράφημα 4. Μέση νομοθετική συναίνεση αντιπολίτευσης ανά κυβέρνηση, 2004-2024

Σταθμισμένη βάση των εδρών

Σημείωση: Σε παρένθεση δίνεται η κυβέρνηση και ο αριθμός των κομμάτων της αντιπολίτευσης

Πηγή: Σαραβάκος, Κ., Βαλλιάνος, Ι. (2024). Δεδομένα Δείκτη Νομοθετικής Συναίνεσης (Έκδοση: Σεπτέμβριος 2024, Περίοδος: Μάιος 2004 – Ιούλιος 2024). Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών - Μάρκος Δραγούμης.

Συμπερασματικά

Κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της νέας Βουλής (Ιούλιος 2023 – Ιούλιος 2024), η νομοθετική συναίνεση των κομμάτων της αντιπολίτευσης στα νομοσχέδια που υπερψήφισε η κυβερνητική πλειοψηφία υπήρξε σημαντικά μειωμένη σε σχέση με την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο (2019-2023). Η μέση νομοθετική συναίνεση διαμορφώθηκε στο 14,6%, το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό από το 2004, υποδεικνύοντας αυξημένη πόλωση μετα-

ξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης. Η μείωση της νομοθετικής συναίνεσης καταγράφεται σε όλα τα αντιπολιτευόμενα κόμματα, με το ΠΑΣΟΚ, την Ελληνική Λύση, τον ΣΥΡΙΖΑ και το ΚΚΕ να παρουσιάζουν συνεχώς μειούμενη στήριξη στα νομοσχέδια της κυβερνητικής πλειοψηφίας ήδη από την περίοδο 2019-2023.

Το κομματικό σύστημα φαίνεται συνεπώς να μετακινείται σε ένα πεδίο μεγαλύτερης πόλωσης μεταξύ των κομμάτων της αντιπολίτευσης και της εφαρμοσμένης πολιτικής της κυβέρνησης.

Το Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών είναι η κύρια ανεξάρτητη, μη κρατική, μη κομματική φιλελεύθερη δεξαμενή σκέψης στην Ελλάδα. Έχει τη νομική μορφή της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας και έδρα την Αθήνα. Το όραμά μας είναι μια Ελλάδα πρότυπο οικονομικής και κοινωνικής ελευθερίας που παρέχει στους πολίτες της τη δυνατότητα να δημιουργήσουν και να επιδιώξουν τα όνειρα και τις φιλοδοξίες τους. Ο σκοπός του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών είναι να αυξήσει την επιρροή των φιλελεύθερων προτάσεων και ιδεών στον δημόσιο διάλογο και την πολιτική. Το έργο του περιλαμβάνει ερευνητικά προγράμματα, εκδόσεις και εκδηλώσεις που έχουν ως επίκεντρο την αύξηση της ατομικής ελευθερίας για κάθε πολίτη.

Οι απόψεις που δημοσιεύονται στο κείμενο εκφράζουν τους συντάκτες του και όχι απαραίτητα τον οργανισμό.

ΚΕΝΤΡΟ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Στέγη Μάρκου Δραγούμη
Μαιζώνος 38, Αθήνα
T: +30 210 5238373
info@kefim.org

 facebook.com/kefim.org

 twitter.com/kefim_org

 gr.linkedin.com/company/centerforliberalstudies

 youtube.com/kefim